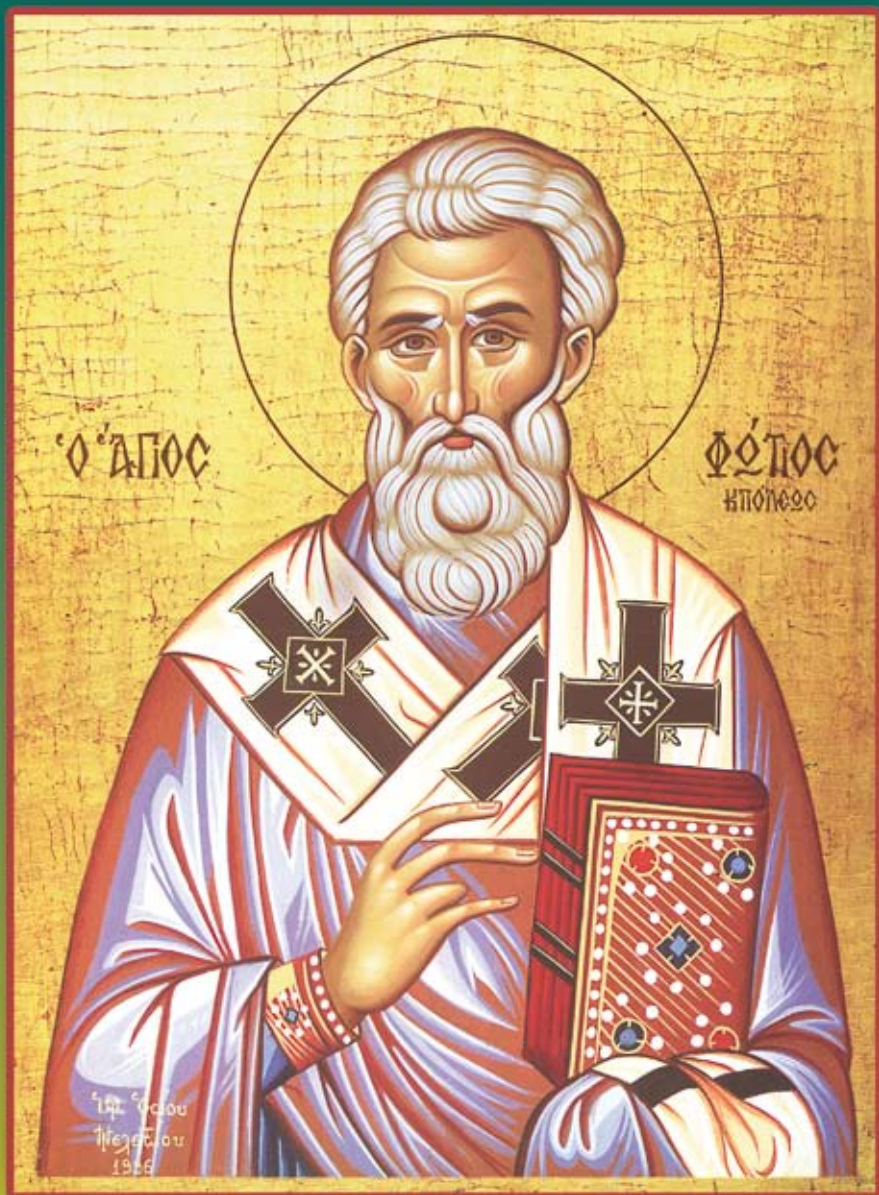

ΦΩΣ

ΝΕΑΝΙΚΟ & ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ «ΑΠ. ΠΑΥΛΟΣ»
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2009

23

**Νεανικό & Μαθητικό Περιοδικό
των ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ
«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ»
20100 Ισθμός Κορίνθου
Τηλ. 27410- 29663**

Περίοδος Β΄, Χρόνος Γ΄
(Περίοδος Α΄: 1994 - 8)

**ΤΕΥΧΟΣ 23 (72)
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2009**

Συντάσσεται από Μαθητές των Εκπαιδευτη-
ρίων με την γενική επιμέλεια της Διεύθυνσης,
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ:

Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Σύλλογος «**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ**» Σ.Α.
Γέλωνος 9, 11521 Αθήνα,
Τηλ. 210- 64 43 294
Τύποις: Paper Graph

Προσφέρεται δωρεάν στα μέλη της Μα-
θητικής Κοινότητας (μαθητές και εκπαιδευτι-
κούς).

Στους παραλήπτες που θα αποστέλλεται
ο «Πυρσός», για ταχυδρομικά κ.ά. έξοδα,
ετήσια εισφορά 15 ευρώ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ένα γιγαντιαίο ανάστημα.....	23
Εμείς οι νέοι και η Κοινωνία: «Ο άλλοτε διάσημος χορευτής Νίκολσον» - «Το Σχολείο μου» (ποίημα).....	24-25
Δελτίο Ειδήσεων.....	26-27
Εορτές του μήνα & ιερά αναγνώσματα: Από το Αγιολόγιο - Ευαγγελικές περικοπές.....	28-29
Εκδηλώσεις Χαράς & Δημιουργίας.....	30-31
Κρίσεις εκλεκτών διανοουμένων για τον Μέγα Φώτιο - «Όχι τέτοια παραμύθια» (ποίημα).....	32-33
Ξενογλωσσες σελίδες: Ο κλασικός αθλητισμός .	34-35
Όμηρος, ο ανεπανάληπτος ποιητής (β΄ μέρος).....	36
Ο Πυθαγόρας και η Ανακάλυψη των Μουσικών Διαστημάτων.....	37
Φωτοχημική Ρύπανση.....	38
Τα Χρώματα και η Φυσιολογία του Ματιού.....	39
Ανακοίνωση των Εκπ/ρίων «Απ. Π.» - τόμος 2008.....	40

Εξώφυλλο: Ο Μέγας Φώτιος.

Οπισθόφυλλο: Ανακοίνωση των Εκπαιδευτηρίων "ΑΠ. Π" - Έκδοση τόμου 2008 του "Πυρσού".

Γ Ν Ω Σ Τ Ο Π Ο Ι Η Σ Η

Από τον προσεχή μ. Μάρτιο, μαζί με το π. «Ο ΠΥΡΣΟΣ» θα κυκλοφορείται ως **ένθετο (16/σέλιδο) και το π. «ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ»**. Οι «ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ» θα περιλαμβάνουν θέματα που θα αφορούν κατά κύριο λόγο τους Γονείς και την Οικογένεια. Η πείρα μας κατέδειξε ως αναγκαία τη νέα έκδοση. Έτσι θα επιτελείται πληρέστερα η ιερή αποστολή των Εκπαιδευτηρίων «Απόστολος Παύλος».

Ένα γιγαντιαίο ανάστημα

Φίλες και Φίλοι,

Ημελέτη της εξέχουσας μορφής του Μεγ. Φωτίου «ανάβει σπινθήρες νέας ζωής» στην ψυχή κάθε προοδευτικού νέου. Με την ευκαιρία της τιμής του (6 Φεβρουαρίου) από την Εκκλησία και τη Θεολογική Επιστήμη, κρίνουμε σκόπιμο ν' αναφερθούμε στην πολιτεία και το μεγάλο έργο του.

Ο Φώτιος υπήρξε μια από τις πιο μεγάλες μορφές - ίσως η μεγαλύτερη - στην υπερ-χιλιετή Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Με τον Φώτιο, όπως αναφέρει ο καθηγ. Πανεπιστημίου Δ. Ζακυνθινός, αρχίζει το «Οικουμενικόν Χριστιανικόν Κράτος του Ελληνικού Έθνους».

Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη γύρω στα 815 μ.Χ. από γονείς που κάτεχαν ανώτερες θέσεις στη κοινωνία. Τα έκτακτα πνευματικά χαρίσματά του επιτάχυναν το χρόνο ολοκλήρωσης της μόρφωσής του. Πολύ νέος κλήθηκε να διδάξει στο ονομαστό Πανεπιστήμιο της Μαγναύρας, που χαρακτηριζόταν από τότε ως σχολή των επιστημών. Ανήλθε άθελά του στον πατριαρχικό Θρόνο το 857. Την άνοδό του ακολούθησαν, χωρίς αυτός να φταίει σε τίποτε, σφοδρές διενέξεις. Μετά τη δολοφονία του βυζ. αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ' και την ανύψωση στον αυτοκρατορικό Θρόνο του Βασιλείου του Μακεδόνα, ο Μ. Φώτιος εξορίστηκε από τον νέο αυτοκράτορα. Όμως, μετά από τρία χρόνια άλλαξαν τα πολιτικά πράγματα και επανήλθε ως κανονικός πατριάρχης στο θρόνο του.

Η σταδιοδρομία του υπήρξε θαυμαστή και ηρωική. Το μεγαλειώδες έργο του το θαύμαζε και το θαυμάζει μέχρι σήμερα ο πολιτισμένος κόσμος. Αλλά, όπως πάντα, υπήρξαν και μυαλά στρεβλά, και τύποι ιδιοτελείς και φανατικοί, που φθόνησαν τον Φώτιο για το μεγαλείο του, με αποτέλεσμα να τελειώσει τη ζωή του στην εξορία, διωγμένος μάλιστα από μαθητή του, τον αυτοκράτορα Λέοντα τον Στ'!

Ο Μ. Φώτιος είναι ο σπουδαιότερος εκπρόσωπος της πνευματικής ακμής που παρουσιάζει το Βυζάντιο κατά τον 9ο μ.Χ. αι. Το φιλολογικό έργο του έχει τεράστια σημασία. Δίνει

την εντύπωση ότι ο Φώτιος ήταν πράγματι πανεπιστήμονας. Οι μελετητές του τον παρομοιάζουν με τον πιο μεγάλο φιλόσοφο, τον Αριστοτέλη. Τεράστια είναι και η συμβολή του στη Φιλοσοφία, τη Λογική, τα Μαθηματικά, την Ιατρική, την Αστρονομία, τη Νομική! Τα συγγράμματά του «Λέξεων συναγωγή» και «Μυριόβιβλος» ή «Βιβλιοθήκη» εκτιμώνται ως θησαυροί αρχαιογνωσίας. Το γλωσσικό του ιδίωμα είναι άψογο, τα νοήματά του βαθιά, με πάντοτε αταλάντευτη την πίστη στις αιώνιες αξίες του γνήσιου χριστιανισμού.

Ο Μ. Φώτιος παρουσίασε και πολύμορφη ιεραποστολική δραστηριότητα. Ως ηγέτης της Ανατολικής Εκκλησίας στράφηκε στον εκχριστιανισμό των απολίτιστων λαών που περικύκλωσαν την Αυτοκρατορία. Με το όνομά του έχουν συνδεθεί οι Βούλγαροι, οι Ρώσοι, οι Σλάβοι της Μοραβίας και της Βοημίας. Για τον εκχριστιανισμό των Σλάβων εξέλεξε τους φωτισμένους διπρεπείς επιστήμονες Κύριλλο και Μεθόδιο από τη Θεσσαλονίκη. Ο Κύριλλος μάλιστα μετέφρασε και ολόκληρη την Κ. Διαθήκη στη γλαγολιτική (παλαιοσλαβονική) γλώσσα. Προσπάθειες έκανε ο Φώτιος και για τον εκχριστιανισμό των Χαζάρων.

Αν και ο Μ. Φώτιος υπήρξε μεγάλο πνευματικό ανάστημα, θέλησαν κάποιοι από ιδιοτέλεια και εχθρότητα να τον παραστήσουν ως αρνητικό στοιχείο της Πολιτείας και της Εκκλησίας. Ο ίδιος φάνηκε προς όλους αμνησικάκος και συγχωρητικός σ' όλες τις στιγμές της ζωής του. Συμπερασματικά, η προσφορά του στην Εκκλησία, τα Γράμματα, τον Πολιτισμό, την Πατρίδα είναι ανεκτίμητη.

Τα Εκπαιδευτήρια «Απ. Παύλος» αναζητούν τρόπους και ευκαιρίες να κάνουν όσο το δυνατόν περισσότερο γνωστή τη μεγάλη αυτή μορφή. Σεις, αγαπητοί μας φίλοι και φίλες, προσέξτε ιδιαίτερος τον πανεπιστήμονα Άγιο Φώτιο. Μελετήστε τον και μιμηθείτε τον όσο μπορείτε, με όλες σας τις δυνάμεις.

Με φιλικούς χαιρετισμούς,
Χ.Γ.Κ.

Κάθε μήνα

Η ΝΗΣΤΕΙΑ

Αυτός που νηστεύει μόνο από φαγητά και δεν τηρεί εγκράτεια από τα πάθη μοιάζει μ' εκείνον που ρίχνει θεμέλια στο χτίσιμο του σπιτιού του, κατοικεί όμως σ' αυτό μαζί με φίδια και σκορπιούς κι έχιδνες.
(Μ. ΦΩΤΙΟΣ)

Ο ΑΛΛΟΤΕ ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΧΟΡΕΥΤΗΣ «ΝΙΚΟΛΣΟΝ»

Διαβάσαμε στην εφημερίδα ESPRESSO (24 – 1 – 09) ένα πολύ ενδιαφέρον ρεπορτάζ με τίτλο «ΒΡΗΚΑ ΤΟ ΘΕΟ». Μεταφέρουμε τα πιο ενδιαφέροντα τμήματα του άρθρου:

Ο Νίκος Καραδημητρίου, ο γνωστός και εκτός συνόρων διάσημος χορευτής με το καλλιτεχνικό ψευδώνυμο «Νικόλσον», αφού ταξίδεψε χορεύοντας σ' όλη την Ευρώπη, εγκατέλειψε την καριέρα του ...αλλά και τα εγκόσμια. Εδώ και δεκαέξι χρόνια τώρα ζει ασκητικά στην Πάτμο και δηλώνει πλέον ότι βρήκε τον Θεό. Παρουσίασε τα show του σε πολλές πρωτεύουσες του εξωτερικού, κερδίζοντας χρήματα που του εξασφάλισαν άνετη ζωή. Αυτές όμως οι μνήμες σβήστηκαν τώρα δια παντός από το μυαλό του. Χορτασμένος από δόξα και λεφτά, αποφάσισε να βγάλει τα φανταχτερά του ρούχα και να φορέσει ...ράσα. Πήγε στην Πάτμο και ζει ως μοναχός σ' ένα σπίτι που το έχτισε με προσωπική φροντίδα. Έχει γράψει ένα βιβλίο, την αυτοβιογραφία του, με τίτλο: «ΑΠΟ ΧΟΡΕΥΤΗΣ, ΜΟΝΑΧΟΣ».

«Δούλεψα (γράφει ο νυν πατήρ Αλέξανδρος) ως χορευτής για σαράντα χρόνια. Εργάστηκα στα πιο γνωστά μαγαζιά της Αθήνας και της Ευρώπης... Και επειδή επί σαράντα ολόκληρα χρόνια γύρισα όλο τον κόσμο και χόρευα, ήθελα πια να ηρεμήσω...».

«Τη Μεγ. Τρίτη του 1993 ο Νικόλσον,

μαζί με ένα φίλο του, επισκέφτηκαν το μοναστηράκι της Αγίας Σκέπης... Την άλλη μέρα κοινώνησε και επέστρεψε σπίτι του αλλαγμένος. Και κάποια στιγμή άκουσε μια φωνή να του λέει: 'Φύγε και πήγαινε στην Πάτμο'. Όπως και έγινε.» Και προσθέτει: «Πούλησα ό,τι είχα και δεν είχα και πήγα κι έφτιαξα την εκκλησία μου, το σπίτι μου και ζω όπως δεν έζησα ποτέ ως τώρα, μια ζωή ευτυχισμένη και ευλογημένη... Δεν βλέπω αν-

θρώπους εδώ. Έχω όμως ζωάκια να φροντίζω. Δεν νοσταλγήσα καμιά στιγμή από το παρελθόν. Ούτε προβλήματα έχω ούτε τίποτα άλλο. Όταν είσαι δίπλα στο Θεό, δεν υπάρχει τίποτα από το παρελθόν» (που να σε επηρεάζει).

«...Αυτό είναι κάτι που δεν μπορώ να το εξηγήσω. Βιώνω τώρα καταστάσεις πρωτόγνωρες. Γνώρισα στο παρελθόν τα πάντα. Κέρδισα χρήματα, είδα πώς είναι να έχεις δόξα. Όλα ήταν μηδέν και τίπο-

τε άλλο.

Προτρέπω τον κόσμο να ακολουθήσει αυτά που λέω μέσα στο βιβλίο μου».

(Μοναχός Αλέξανδρος Καραδημητρίου)

• • •

Το χρήμα, η δόξα, οι απολαύσεις, μαγεύουν ιδιαίτερα τους νέους. Η κοινωνία μας με τους απαξιωμένους πολιτικούς της, με τα αλλοπρόσאלλα προγράμματα της Παιδείας, με τους στόχους

της οικογένειας τους στραμμένους προς την ύλη, έχει ανυψώσει σήμερα σε μοναδικό σκοπό της ζωής την υλική ευμάρεια. Η κατάσταση αυτή αποπροσανατολίζει τη νεότητα, ώστε να χάνει τον ορθό βηματισμό της. Οι λαθεμένοι στόχοι για καλοπέραση και μόνο την βλάπτουν θανάσιμα. Θυμίζουν την τραγωδία του Λαπαθιώτη που μας φέρνει στη σκέψη τους «Νικημένους της ζωής». Χρήσιμο να τους ξαναθυμηθούμε:

*«Κι εμείς ένα πρωί είχαμε κινήσει,
μόλις ο κάμπος είχε κοκκινίσει,
με μάτια που τα φλόγιζε η χαρά,
κι όλοι γεροί κι αγέρωχοι σαν Κροίσοι,
μα τα μεσάνυχτα είχαμε γυρίσει
με καταματωμένα τα φτερά...»*

*«Το δρόμο που ακολούθησες μια μέρα
άθλιο τον είδες...»*

• • •

Και ο αλησμόνητος Γ. Βερίτης εύστοχα σχολιάζει τους «Νικημένους της ζωής»:

*«Χρυσή 'ταν η βαρκούλα σας, μετάξι το
πανί της,
μαλαματένιοι κι οι σκαρμοί κι ασήμι τα
κουπιά,
και συ, ο γλυκός τραγουδιστής κι ο λυ-
γερός τεχνίτης,
ξανοίχτηκες για να χαρείς και να πνι-
γείς μαζί της.»*

• • •

Ο «νικημένος» χορευτής / τραγουδιστής που εμείς γνωρίσαμε από τον Τύπο (24 – 1 – 09), ευτυχώς, δεν κατέληξε στον «πνιγμό», αλλά με μια σωτήρια στροφή 180° στράφηκε στην αφιερωμένη στο Χριστό μοναχική ζωή...

Όμως πόσο καλύτερο και πιο «θεοφιλές» θα 'ταν, αν έβλεπε ο λαός τον πατέρα Αλέξανδρο να μην παρέμενε διαπαντός στην ερημιά του νησιού «με συντροφιά τα ζωάκια», αλλά σαν άλλος Κοσμάς Αιτωλός να περιόδευε πόλεις και χωριά προσκαλώντας σε αναστάσιμη αφύπνιση όσους νέους σήμερα πεζεύουν στις στράτες της αμαρτίας και πατούν εκεί που άλλοτε πατούσαν και τα πόδια του νυν μοναχού π. Αλεξάνδρου;

Από την ποίηση της
Μαθητικής μας Κοινότητας

Το Σχολείο μου

Στη ζωή μας, κάθε μέρα
με ζωντάνια και χαρά
τρέχουμε να βρούμε όλοι
γνώση, μα και ζεστασιά.

Σχολείο, σχολείο
πανώριο μου, καλό,
σε όλη μου τη ζήση
θα σ' ευγνωμονώ.

Στην προσπάθειά μας όλη
χτίζουμε κοινωνικά
σκαλοπάτια σμιλεμένα
απ' του Παύλου τα ρητά.

Σχολείο, σχολείο
πανώριο μου, καλό,
ποτέ μες στη ζωή μου,
ποτέ δεν σε ξεχνώ.

Στ. Μπολέτσος

για σας τους εφήβους

ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΥΝΕΚΡΟ ΠΡΟΣΦΑΤΟ ΠΟΛΕΜΟ που πρόσβαλε με έναν άνευ προηγουμένου σοκαριστικό τρόπο κάθε αίσθημα δικαίου, δημοσιογράφος μεγάλης αθηναϊκής εφημερίδας («Η Καθημερινή», 20 - 1 - 09) έθεσε σε άρθρο του καυστικότερα και δίκαια ερωτήματα, τα οποία κρίνουμε σκόπιμο να μεταφέρουμε εδώ. Αντιγράφουμε (με δική μας σειρά):

Ποια άλλη χώρα, πλην των ΗΠΑ, μπορεί να εισβάλλει στις γειτονικές της και να διαθέτει όπλα μαζικής καταστροφής δίχως να χαρακτηρίζεται τρομοκράτης; Ποια άλλη χώρα μπορεί να υψώσει μακρότατα τείχη για να κλείσει μέσα τους ένα λαό και να τον εξουθενώσει απογυμνώνοντάς του τη ζωή ως το τελευταίο της ράκος; Ποια άλλη χώρα μπορεί να προσβάλλει βάνουσα και διαρκώς τον ΟΗΕ και να δέχεται κάποιες μάλλον ήπιες επικρίσεις; Ποια άλλη χώρα μπορεί να βομβαρδίζει κτίρια του ΟΗΕ (σχολεία, γραφεία,

αποθήκες με ανθρωπιστική βοήθεια) και μάλιστα την ώρα που ο υπουργός Άμυνας της συνομιλεί με τον γ.γ. του ΟΗΕ, ώστε η προσβολή να πάρει την

οξύτερη δυνατή μορφή; Ποια άλλη χώρα έχει το δικαίωμα να πλήττει σχολεία, τζαμιά, νοσοκομεία, δημοσιογραφικά γραφεία, κονβόι ανθρωπιστικής βοήθειας, ασθενοφόρα αλλά και κτίρια στα οποία οι εκπρόσωποι της έχουν κατευθύνει αμάχους, δήθεν επειδή εκεί δεν θα κινδύνευαν;

Και παρακάτω δίνει ο ίδιος δημοσιογράφος την απάντηση: «Το Ισραήλ. Ποια άλλη. Το Ισραήλ που δωρίζει στον κ. Μπαράκ Ομπάμα μια εκχειρίδια, για τη σημερινή ορκωμοσία του, ύστερα από το πιθανόν συμφωνημένο μακελειό».

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

των ΗΠΑ Μπαράκ Ομπάμα εντύπωση έκαναν κάποια σημεία που έστειλαν το δικό τους, ξεχωριστό μήνυμα, ανεξάρτητα αν έγιναν από ειλικρινή πεποίθηση ή από επίδειξη. Σημειώνουμε: • Το ξεκίνημα της μέρας με την τέλεση της Θ. Λειτουργίας, στην οποία συμμετείχε όλη η οικογένεια του νέου προέδρου. • Η εκφώνηση του «Πάτερ Ημών», που προηγή-

θηκε της απαγγελίας του όρκου, σύμφωνα με επιθυμία του κ. Ομπάμα. • Οι αναφορές του προέδρου στην ομιλία του όχι μόνο στις αξίες της ισότητας, της ελευθερίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης αλλά και στην αρετή, καθώς και η καταληκτή επίκληση της ευλογίας του Θεού. • Η χρησιμοποίηση στην ορκωμοσία της ίδιας Βίβλου, πάνω στην οποία έδωσε τον όρκο του και ο Αβραάμ Λίνκολν, η ενάρετη αυτή πολιτική μεγαλοφυΐα που κατάργησε τον απάνθρωπο θεσμό της δουλείας (εφ. «Η Καθημερινή», 20 - 1 - 09). Όλα αυτά προσδίδουν στο νέο πρόεδρο την εικόνα μιας σπάνιας στον πολιτικό κόσμο πνευματικότητας. Είναι, άραγε αυτό το πραγματικό ποιόν του ή πρόκειται για κινήσεις διπλωματίας, αυτής που υπέθαλψε τον πρόσφατο απάνθρωπο πόλεμο στη Γάζα; Ίδωμεν...

ΥΠΟΤΥΠΩΔΗΣ ΕΙΝΑΙ Η ΦΥΛΑΞΗ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

στη χώρα μας. Χαρακτηριστικό είναι ότι, ενώ οι αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου Παιδείας έχουν ζητήσει από το 2007 την έγκριση 82 θέσεων φυλάκων για όλα τα ΑΕΙ, το υπουργείο Οικονομικών έχει εγκρίνει ως τώρα μόνο 40.

Εκ διαμέτρου αντίθετη είναι η αντιμετώπιση του ζητήματος σε πολλές χώρες του εξωτερικού. Εκεί, η φύλαξη των πανεπιστημίων αποτελεί ιδιαίτερη μέριμνα των πανεπιστημιακών αρχών και ανατίθεται σε ειδικούς υπαλλήλους ή και σε ιδιωτικές εταιρείες. Επιπλέον, «δεν υπάρχει περίπτωση να δημιουργηθούν έκτροπα εντός των πανεπιστημιακών χώρων και να μην παρέμβει

η αστυνομική δύναμη για την προστασία της περιουσίας του ιδρύματος και κυρίως την ελεύθερη διακίνηση ιδεών και λόγου» (εφ. «Η Καθημερινή», 30 - 1 - 09).

ΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ, «ΜΕΣΟ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ, άθλημα βγαλμένο από τις μάχες». Είναι ο τίτλος άρθρου της αθλητικής στήλης μεγάλης εφημερίδας («Η Καθημερινή», 24 - 1 - 09). Από αυτό αντιγράφουμε δύο αποσπάσματα: «Κατά τον Μεσαίωνα το παιχνίδι με την μπάλα εξέφραζε την ανταγωνισμό ανάμεσα σε γειτονικά χωριά ή φατρίες του ίδιου χωριού. Παιζόταν με διαφορετικούς κανονισμούς από τόπο σε

τόπο... Το πάθος για τη νίκη άρχισε να προβληματίζει τους φορείς της εξουσίας. Μάλιστα, ο Ερρίκος ο Β΄ της Αγγλίας έφτασε στο σημείο να απαγορεύσει το παιχνίδι. Στο λεξικό της Ακαδημίας της Κρούσκα (17ος αι.) αναγράφεται ότι ποδόσφαιρο είναι ένα παιχνίδι που παίζεται στη Φλωρεντία, με δύο ομάδες, όπως σε παράταξη μάχης, με μια μπάλα φουσκωμένη με αέρα. Μοιάζει με τη σφαιρομαχία που πέρασε από τους Έλληνες στους Λατίνους...». Και τότε έκτροπα και βιαιότητες συνόδευαν το ποδόσφαιρο, όπως και σήμερα! Μόνο που σήμερα η εποχή μας ονομάζεται πολιτισμένη, αλλά εξακολουθεί να στιγματίζεται κάθε τόσο από τα μελανά ποδοσφαιρικά παρατράγουδα!

ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ στη Βουλή από τις αρχές Φεβρουαρίου προαναγγέλλεται η επερχόμενη σε πέντε μήνες απαγόρευση του σε όλους τους κοινόχρηστους κλειστούς χώρους και στην πατρίδα μας. Ο πρόεδρος της Βουλής κ. Δημ. Σιούφας ενημέρωσε όλους τους βουλευτές. «Οφείλουμε να στείλουμε ένα αποφασιστικό μήνυμα στην ελληνική κοινωνία και κυρίως στη νεολαία, σχετικά με τις καταστροφικές για την υγεία συνέπειες του καπνίσματος για τους καπνιστές και κυρίως όσους παθητικά εισπνέουν καπνό. Άλλωστε, σχεδόν σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες στον κόσμο, έχουν ληφθεί προ πολλού αυστηρά μέτρα απαγόρευσης του καπνίσματος», τονίζει ο κ. Σιούφας (εφ. «Η Καθημερινή», 30 - 1 - 09). Κίνηση προς τη σωστή κατεύθυνση, έστω και καθυστερημένα...

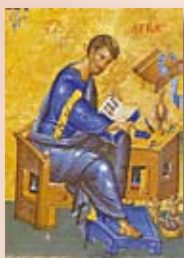
ΕΝΑ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΟΥ ΛΕΙΠΕΙ από την πατρίδα μας, χώρα παραδοσιακά ναυτική από την αρχαιότητα, θα ανεγερθεί στο Φλοίσβο του Φαλήρου. Πρόκειται για το Μουσείο Ναυτικής Παράδοσης, το οποίο θα αναδείξει την πλούσια ναυτική παράδοσή μας. Τα αρχιτεκτονικά σχέδια παρουσιάζουν ένα σύγχρονο οικοδόμημα, που θα μπορεί να λειτουργεί και ως υπαίθριος εκθεσιακός χώρος διαφόρων τύπων σκαφών, επισκέψιμων από το κοινό. Τα θέματα που θα περιλαμβάνει το μουσείο είναι η συμμετοχή του ελληνικού ναυτικού σε σημαντικά ιστορικά γεγονότα και διεθνείς συρράξεις, η εμπορική δραστηριότητα στην οποία ανέκαθεν διακρίνεται η χώρα μας, οι μεγάλες τεχνολογικές εξελίξεις που επηρέασαν τη ναυτιλία αλλά και η οικολογία και μελέτη της θάλασσας στο διάβα των εποχών (εφ. «Το Βήμα», 4 - 1 - 09).

Ο δικός σας ρεπόρτερ

Από το Αγιολόγιο

Δευτέρα 2 Φεβρουαρίου

Ο ευαγγελιστής Λουκάς καταγράφει τα γεγονότα του τυπικού καθαρισμού της Παναγίας μας, η οποία συμμορφώθηκε προς το Μωσαϊκό Νόμο (χωρίς να υπάρχει ανάγκη), για να δηλωθεί πως οφείλουν όλοι να εκτελούν ό,τι εντέλλεται

ο Θεός και ορίζει η Εκκλησία.

Απολυτίκιο

Χαίρε, κεχαριτωμένη Θεοτόκε Παρθένε. Εκ σου γαρ ανέτειλεν ο ήλιος της δικαιοσύνης, Χριστός ο Θεός ημών, φωτίζων τους εν σκότει. Ευφραίνου και συ, πρεσβύτα δίκαιε, δεξάμενος εν αγκάλαις τον ελευθερωτήν των ψυχών ημών, χαριζόμενον ημίν και την ανάστασιν.

Παρασκευή 6 Φεβρουαρίου

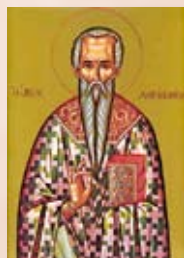
Τη σπάνια μόρφωση του Αγίου Φωτίου, διδασκάλου της Εκκλησίας, θαύμαζαν ακόμα και οι εχθροί του. Ένας απ' αυτούς, ο Νικήτας Δαβίδ, γράφει: «Γραμματικής μεν γαρ και ποιήσεως, ρητορικής τε και φιλοσοφίας και δη και ιατρικής και

πάσης επιστήμης των θύραθεν, τοσούτον αυτώ το περιόν, ως προς τους παλαιούς αυτόν διαμιλλάσθαι». Πανεπιστήμων ο Μ. Φώτιος!

Απολυτίκιο

Ως των αποστόλων ομότροπος και της οικουμένης διδάσκαλος, τω Δεσπότη των όλων ικέτενε, Φώτιε, ειρήνην τη οικουμένη δωρήσασθαι και ταις ψυχαίς ημών το μέγα έλεος.

Τρίτη 10 Φεβρουαρίου

Ο Άγιος Χαράλαμπος ήταν ιερέας και τακτικά πρόσφερε την αναίμακτη ιερουργία στο Θεό επιτελώντας τη Θ. Λειτουργία. Στο τέλος επισφράγισε τη διακονία του προσφέροντας θυσία το γηραλέο σώμα του σε ηλικία 113

ετών. Ο άριστος καθαγιασμός του βίου είναι να λειτουργεί ο άνθρωπος μια ζωή και στο τέλος να προσφέρει και το σώμα του θυσία ζώσα στο Θεό.

Απολυτίκιο

Ως στύλος ακλόνητος της εκκλησίας Χριστού και λύχνος αείφωτος της οικουμένης σοφέ, εδειχθης, Χαράλαμπες. Έλαμψας εν τω κόσμω διά του μαρτυρίου. Έλυσας των ειδώλων την σκοτόμαιναν, μάκαρ. Διό εν παρρησία Χριστώ πρέσβευε σωθήναι ημάς.

Πέμπτη 19 Φεβρουαρίου

Στα χρόνια της σκλαβιάς στους Τούρκους έζησε στην Αθήνα και εξεδήμεσε με μαρτυρικό θάνατο η Αγία Φιλοθέη. Μετά την χηρεία της έχτισε μοναστήρι και εκεί προστάτευε τα ορφανά και κατατρεγμένα κορίτσια. Το έργο της, άγιο έργο σπώνιας γυναικείας δραστηριότητας.

Απολυτίκιο

Αθηναίων η πόλις η περιώννυμος Φιλοθέην τιμά την οσιομάρτυρα και ασπάζεται αυτής το θείον λείψανον, ότι εβίωσε σεμνώς και μετήλλαξε το ζην αθλήσει και μαρτυρίω. Και πρεσβεύει προς τον Σωτήρα διδόναι πάσι το θείον έλεος.

Ευαγγελικές Περικοπές

Κυριακή 1 Φεβρουαρίου (Της Χαναanaίας, βλ. Ματθ. ιε', 21 – 28):

«Ναι, Κύριε και γαρ τα κύνάρια εσθίει από των ψιχίων των πιπτόντων από της τραπέζης των κυρίων αυτών» (στίχ. 27)

Υπάρχουν περιπτώσεις που ο Χριστός δοκιμάζει την πίστη του ανθρώπου, αν είναι σταθερή. Αυτό συνέβη και με τη Χαναanaία, που δεν ικανοποίησε εξ αρχής το αίτημά της, αλλά μετά από τη φανέρωση της ταπεινώσης και της πιστότητάς της σ' Αυτόν. Ας μην έχουμε την αξίωση να ικανοποιεί ο Θεός τα όποια αιτήματά μας. Ο Θεός γνωρίζει πιο καλά από μας το συμφέρον μας. Εμείς ας Του αναθέτουμε πάντοτε ό,τι καλό επιθυμούμε και ας αναμένουμε με ταπεινώση και βεβαιότητα πως θα κάνει ό,τι το καλύτερο για το συμφέρον μας.

Κυριακή 8 Φεβρουαρίου (Η Παραβολή του Τελώνου και Φαρισαίου, βλ. Λουκ. ιη', 10 – 14):

«Ότι πας ο ψών εαυτόν ταπεινωθήσεται, ο δε ταπειών εαυτόν υψωθήσεται» (στίχ. 14)

Έχουμε μπροστά μας τον Τελώνη και τον Φαρισαίο. Θεωρητικά όλοι, καλοί και κακοί, αποστρεφόμεστε τον εγωισμό και την αλαζονεία, γιατί τέτοια συμπεριφορά είναι αποκρουστική και προκαλεί τον συνάνθρωπο. Όμως, συμβαίνει πολλές φορές ν' αφήνουμε τις δικές μας εγωιστικές τάσεις να εκδηλώνονται σε βάρος των συνανθρώπων και της ψυχής μας. Ο εγωισμός και η υπερηφάνεια απομάκρυνε τον άνθρωπο από το Θεό και τον εξόρισε από τον Παράδεισο. Ας θυμόμαστε πως «ο ταπειών εαυτόν υψωθήσεται».

Κυριακή 15 Φεβρουαρίου (Η Παραβολή του Ασώτου Υιού, βλ. Λουκ. ιε', 11 – 32):

«Ωργίσθη δε και ουκ ήθελεν εισελθείν' ο ουν πατήρ αυτού εξελθών παρεκάλει αυτόν.» (στίχ. 28)

Η παραβολή του Ασώτου Υιού είναι η υπεροχότερη παραβολή του Κυρίου. Δίνει αφορμές για συναγωγή πολλών διδαγμάτων. Ας παρατηρήσουμε τη στάση του μεγαλύτερου αδελφού, που από ζήλεια θύμωσε, γιατί ο πατέρας τους δέχτηκε τη μετάνοια του μικρότερου αδελφού, που είχε παραστρατήσει. Θα έπρεπε και αυτός να συμπεριφερθεί όπως και ο Πατέρας. Όμως, συνέβη το αντίθετο κι έχασε το μισθό του. Το μήνυμα για όλους είναι: Ανοιχτή καρδιά, μακριά η ζήλεια! Να χαιρόμαστε, όταν βλέπουμε την πρόοδο των οικείων μας και γενικότερα των συνανθρώπων μας.

Κυριακή 22 Φεβρουαρίου (Η Δευτέρα Παρουσία, βλ. Ματθ. κε', 31 – 46):

«Και απελεύσονται ούτοι εις κόλασιν αιώνιον, οι δε δίκαιοι εις ζώνη αιώνιον.» (στίχ. 46)

Ο Χριστός μας ήρθε στον κόσμο και δίδαξε με τη διδασκαλία και τα θαύματά Του, ποιος είναι ο προορισμός του ανθρώπου. Είναι αναπολόγητος ο άνθρωπος που περιφρονεί το Νόμο του Θεού. Γι' αυτό κατά τη Δευτέρα Παρουσία Του θα κρίνει τη διαγωγή όλων των ανθρώπων και θα αποδώσει στον καθένα ανάλογα με τα έργα του. Υπάρχει κρίση και ανταπόδοση. Υπάρχει η αιώνια ζωή για τους ενάρετους και η τιμωρία για τους αμετανόητους. Ας μην ξεχνάμε ότι «εν τω Άδη ουκ έστι μετάνοια» και ότι με την εκδημία μας από την εδώ ζωή, προσδιορίζεται και η θέση μας στην αιωνιότητα. Αιώνια ευτυχία ή αιώνια κακοδαιμονία.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΧΑΡΑΣ

Μια Δευτέρα του Γενάρη, ανακοινώθηκε το χαρμόσυνο γεγονός: εκδρομή στο Ξυλόκαστρο, στο «Αισθητικό Δάσος Πευκιά», που φιλοξενεί 90 περίπου διαφορετικά είδη φυτών, πλάι στη θάλασσα! Ο καιρός ευνόησε κι έτσι η βόλτα και το παιχνίδι στο δάσος μας ανανέωσε. Κάναμε κι έναν διαγωνισμό για οικολογικά ευαίσθητους και περιμένουμε αποτελέσματα... Αξιόλογη ήταν επίσης η επίσκεψή μας κατά τη διαδρομή σε ένα ναό με σπάνια αρχιτεκτονική: χτισμένος στα πρότυπα του παλαιοχριστιανικού τύπου, είχε πολύ χαμηλό τέμπλο, που επέτρεπε να βλέπεις τα τελούμενα μέσα στο ιερό Βήμα, ενώ ο άμβωνας ήταν τοποθετημένος όχι στην άκρη αλλά στη μέση του κυρίως ναού. Στο προαύλιο περιεργαστήκαμε το υπαίθριο βαπτιστήριο. Το μεσημέρι γυρίσαμε στην Κόρινθο κουρασμένοι αλλά ανανεωμένοι!..

Μουδιασμένοι παρακολουθήσαμε στο Σχολείο μας μια προβολή σχετικά με τα προβλήματα που θα παρουσιαστούν σύντομα παγκοσμίως λόγω της έλλειψης νερού. Όσα είδαμε ήταν πραγματικά τρομακτικά. Το χειρότερο; Όλα αυτά θα είναι σε λίγα χρόνια πραγματικότητα! Οι εικόνες και τα λόγια των παρουσιαστών προκαλούν βαθιά εντύπωση και επανέρχονται στο μυαλό απειλητικά. Μακάρι αυτή η αφύπνιση να μη χάσει την πρώτη της ένταση, ώστε να γίνει κίνητρο για αλλαγή των συνηθειών της καθημερινότητάς μας...

Δεν ξεχνάμε τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας από τη Σερβία, ιδιαίτερα αυτές τις μαθήτριες που έζησαν μαζί μας τα κατασκηνωτικά σεμινάρια 2008. Αναλογιζόμαστε τις δυσκολίες που περνούν και που ίσως τις νιώθει κανείς πιο βαριές σε περιόδους εορταστικές για μας. Έτσι, στις αρχές του προηγούμενου μήνα ετοιμάσαμε και στείλαμε στα παιδιά δέματα με ρούχα και δωράκια, καθώς και κάποιο χρηματικό ποσό που συγκεντρώσαμε πριν τις διακοπές των Χριστουγέννων. Τα Σερβόπουλα δεν παύουν να μας θυμίζουν την πρόσκλησή τους αυτή τη φορά να επισκεφτούμε εμείς τη χώρα τους...

Τελικά, η ιδέα να ανακατεύουμε και στη ζαχαροπλαστική στα πλαίσια του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας αποδεικνύεται πολύ καλή! Μπορεί να γινόμαστε λίγο χάλια με τις σοκολάτες και τα ζυμάρια, μπορεί να λερώνουμε λίγο, όμως α) εξασκούμαστε και β) στο τέλος όλοι δοκιμάζουν με ευχαρίστηση τα παρασκευάσματά μας και μας δίνουν και συγχαρητήρια! Αφού δεν έχει μέχρι τώρα σημειωθεί κανένα παράπονο για ...δηλητηρίαση, μας προτρέπουν να ασχολούμαστε με αυτή τη δραστηριότητα πιο συχνά. Άλλωστε, ξέρουν πως για την καθαριότητά μας δεν τίθεται αμφισβήτηση. Ο μόνος φόβος που υπάρχει είναι στο ...ανακάτεμα των υλικών!

και δημιουργίας

Ο τρόπος λειτουργίας του Σχολείου μας, καθώς και τα τεύχη του «Πυρσού» που έχουν εκδοθεί μέχρι τώρα, δέχτηκαν, όπως μας ενημέρωσε η Διεύθυνση, αρκετά θερμά σχόλια από περιοδικά και εβδομαδιαίες εφημερίδες της Αθήνας και της Κορίνθου. Επίσης και από το Ραδιοφωνικό Σταθμό της Πειραιϊκής Εκκλησίας, με αφορμή το πρόσφατο προσκύνημά μας στους Αγίους Τόπους. Οι Γονείς εξάλλου χαίρονται και αναγνωρίζουν τις προσπάθειες που καταβάλλουμε για την πρόοδο και την κατάρτισή μας. Και μεις οι ίδιοι διαπιστώνουμε κάθε μέρα πως, στη σημερινή κοινωνία μας που οι αξίες περιφρονούνται, η φοίτησή μας στα Εκπαιδευτήρια «Απόστολος Παύλος» μας στηρίζει και μας βοηθά να βάλουμε γερά θεμέλια για το μέλλον μας.

Στα πλαίσια του μαθήματος της Τεχνολογίας, η Α' και Β' Γυμνασίου επισκεφτήκαμε το εργοστάσιο της μοναδικής στην Ελλάδα εταιρείας κατασκευής ταμειακών μηχανών. Η εταιρεία ονομάζεται Micelec και το εργοστάσιό της βρίσκεται στο Λουτράκι. Παρακολουθήσαμε με ενδιαφέρον όλα τα στάδια παραγωγής. Ιδιαίτερη εντύπωση μας έκανε ένα ρομποτικό μηχάνημα που κατασκευάζει τις πλακέτες των μηχανών (το κύριο εξάρτημα). Ύστερα, οι υπάλληλοι του εργοστασίου μας έδειξαν πώς ελέγχονται και πώς συσκευάζονται τα έτοιμα προϊόντα. Έκπληκτοι μείναμε, όταν μάθαμε πως χρειάζονται 8.000 εξαρτήματα για τα 30 μοντέλα ταμειακών μηχανών που κατασκευάζει η εταιρεία! Εκτός όμως από όσα μάθαμε, μας ικανοποίησε πολύ και ο ευγενικός τρόπος με τον οποίο μας συμπεριφέρθηκαν οι άνθρωποι της Εταιρείας.

Τη γιορτή των προστατών των Ελληνικών Γραμμάτων Τριών Ιεραρχών τίμησε το σχολείο μας με την επισημότητα που αρμόζει στις μεγάλες μορφές τους. Ανήμερα το πρωί συμμετείχαμε στη Θ. Λειτουργία που τελέστηκε στον καθεδρικό Ι. Ν. του Αποστόλου Παύλου, ενώ οι καθηγητές μας παρευρέθηκαν στη δεξίωση που έκανε προς τιμήν των εκπαιδευτικών όλης της πόλης ο Σεβ. Μητροπολίτης μας κ.κ. Διονύσιος.

Στην αίθουσα εκδηλώσεων του Σχολείου μας πραγματοποιήσαμε εορταστική εκδήλωση, όπου παρουσιάστηκε η προσφορά των Τριών Ιεραρχών στα Γράμματα, στην Εκκλησία και στον πονεμένο συνάνθρωπο. Παρακολουθήσαμε επίσης σε θεατρική εκδήλωση συγκινητικά περιστατικά από τη ζωή του Μ. Βασιλείου, που διδάσκουν με την τόλμη και την προσήλωσή του στην αλήθεια της πίστης μας, ακόμα και ενάντια σε αυτοκράτορες. Η οπτικοακουστική παρουσίαση μιας φιλόλογου μας έκλεισε τη γιορτή με πολύ ζωντανό κι εποικοδομητικό τρόπο.

Ο Παρατηρητής (Μ.Θ.Κ.) και η παρέα του (Μ.Μ.Α. & Θ.Γ.Π), Α' & Γ' Γυμν.

Κρίσεις εκλεκτών διανοουμένων

Σημ.: Ο Μ. Φώτιος πρόσφερε μέγιστες υπηρεσίες και στη Φιλολογική Επιστήμη και μάλιστα με τα περιώνυμα συγγράμματά του “Λέξεων Συναγωγή” και “Μυριόβιβλος” ή “Βιβλιοθήκη”.

Ο Κωνσταντίνος Οικονόμος

(Μεγάλος Διδάσκαλος του Γένους,
1780 - 1857)

γράφει: «Φώτιος, το μέγα όνομα και του αιώνα του αλλά και όλων των μετέπειτα αιώνων το θαύμα».

Ο Κωνσταντίνος Παπαρηγόπουλος

(ο εθνικός μας Ιστορικός,
1815 - 1891)

«Ο Φώτιος υπήρξε άνθρωπος έξοχος. Κατά το υπερχιλιετές διάστημα του Βυζαντινού Κράτους δεν διέλαμψε άλλο όνομα λαμπρότερα επί του ιστορικού μας στερεώματος παρά το όνομα του Φωτίου».

Ο Σπ. Ζαμπέλιος

(Ιστορικός, 1815 - 1881)

«Φώτιος, ο κορυφαίος της ένατης εκατονταετηρίδας, ο ένδοξος εγκαινιστής της νεοελληνικής εθνότητας, μαζί και της ιστορικής και πνευματικής παραδόσεως φύλακας και διερμηνέας».

Ο Σπυρ. Λάμπρος

(Ιστορικός, 1851 - 1919)

«Ο Φώτιος δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι εργάστηκε μόνο υπέρ της Εκκλησίας αλλά και υπέρ του Έθνους».

Ο Νικ. Τωμαδάκης

(εξέχων βυζαντινολόγος,
Καθηγ. Παν/μίου, 1907 - 1993)

«Ο Φώτιος υπήρξε άνθρωπος που συνδύαζε ελληνική παιδεία, ευσέβεια, πίστη, επιμονή, μαχητικότητα, ευστροφία. Θεωρητικός ως προς τη σκέψη,

πρακτικότερος ως προς το έργο».

Ο Αν. Διομήδης - Κυριακός

(Καθηγ. Παν/μίου, Ακαδημαϊκός,
1843 - 1923)

«Ο Φώτιος έσωσε την Ανατολική Εκκλησία από τις τυραννίες του Πάπα. Η θεία Πρόνοια – δια του Φωτίου – έσωσε την Εκκλησία και τον Ελληνισμό».

Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος

(Αρχιεπίσκ. Ελλάδας, Ακαδημαϊκός,
1923 - 1938)

«Ο Φώτιος υπήρξε το εγκαλώπισμα της Ορθόδοξης Εκκλησίας και μεγάλη του Γένους δόξα».

Ο Δ. Σ. Μπαλάνος

(Καθηγ. Παν/μίου, Ακαδημαϊκός,
1862 - 1907)

«Ο Φώτιος αναδείχτηκε η σπουδαιότερη μορφή του 9ου αι. Αληθινός προστάτης των Γραμμάτων και των Τεχνών και της συναντίληψης προς τους καταδυναστευομένους και δυστυχούντας». «Άξια εξάρσεως ήταν και η ακαταπόνητη φροντίδα του για την ανοικοδόμηση καταστραμμένων από τους σεισμούς και τις εχθρικές επιδρομές βιβλιοθηκών, ιδρυμάτων, ναών κλπ.»

Ο Erhard

«Ο Φώτιος, η σπουδαιότερη προσωπικότητα σε όλη την ιστορία του Βυζαντίου, κατέχει θέση, την οποία κανείς βυζαντινός μετά από αυτόν δεν μπόρεσε να έχει και η οποία τον κατατάσσει μεταξύ των μεγάλων της παγκόσμιας ιστορίας».

για τον Μέγα Φώτιο

Ο Κάρολος Κρουμβάχερ

(διαπρεπής Γερμανός βυζαντινολόγος,
1856 - 1909)

«Ο Φώτιος είναι μία των γιγαντωδών μορφών της ιστορίας των ελληνικών γραμμάτων... Είναι ο μοναδικός του ελληνικού έθνους Διδάσκαλος, που ανέστησε την παλαιά της Λογοτεχνία». «Είναι ο Χριστόφορος Κολόμβος της Φιλολογίας».

Ο Frantisek Dvornik

(Τσέχος βυζαντινολόγος, 1893 – 1975)

«Οι σπάνιες φιλολογικές και επιστημονικές ικανότητες του Φωτίου τον τοποθετούν ψηλά στην εκτίμηση των σοφών που μελετούν τα έργα του».

Ο Νικήτας Δαβίδ ο Παφλαγόνας

(βυζαντινός λόγιος & εκκλ. συγγραφέας,
9ος αι.)

Αν και αντίπαλος του Φωτίου, δεν μπόρεσε να κρύψει τον θαυμασμό του προς αυτόν. Γράφει: «Καταπληκτική υπήρξε η πολυμαθειά του. Σαν γραμματικός, σαν φιλόσοφος, σαν νομικός, σαν γιατρός, σαν μαθηματικός, σαν αστρονόμος και μουσικός, σαν θεολόγος· υπήρξε αληθινά μοναδικό φαινόμενο».

Συμπερασματικά, ο Μ. Φώτιος παρουσιάζει έναν αρμονικό συνδυασμό νου και ψυχής και ποικίλης δράσεως, γνώσεως και ζωντανής πίστης. Μας δίνει τον πνευματικό άνθρωπο, τον άρτιο ορθόδοξο κληρικό που φτάνει στα ύπατα αξιώματα της Εκκλησίας. Είναι μια προσφορά ανεκτίμητη.

Η Οικουμενική Ορθοδοξία τιμά και δοξολογεί τον Μ. Φώτιο με τους ωραιότερους ύμνους, ένας από τους οποίους είναι και ο παρακάτω:

*Ως των Αποστόλων ομότροπος και της
οικουμένης διδάσκαλος τω Δεσπότη των όλων
ικέτευε, Φώτιε, ειρήνην τη οικουμένη δωρήσασθαι
και ταις ψυχαίς ημών το μέγα έλεος.*

ΟΧΙ ΤΕΤΟΙΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Ξέρεις, πως δεν είναι αλήθεια
όλ' αυτά τα παραμύθια
για νεράιδες και τελώνια
κι άλλα τέτοια κωμικά,

που τα λένε οι γιαγιάδες
και ζαρώνουν τα εγγόνια.
(Δράκοι και γριές τσιφούτες
μάγισσες κι αερικά...).

Όχι τέτοια!
Ιστορίες ζωντανές, αγάπης
μόνο...

- Στην Τιβεριάδα τότε,
μια φορά κι έναν καιρό...
- Νίκησε ο Χριστός τον πόνο...
- Μεσ στη νύχτα του θανάτου
έλαμψε άστρο λαμπερό...

Τέτοιες ιστορίες μόνο!

Αδελφάκι της Αγάπης,
αδελφάκι μου μικρό,
ιστορίες τέτοιες, όπου
έχουν φως Θεού και δίνουν
την απέραντη χαρά
μέσα στην ψυχή του
ανθρώπου.

Στ. Μπολέτσης

• Ο κλασικός αθλητισμός

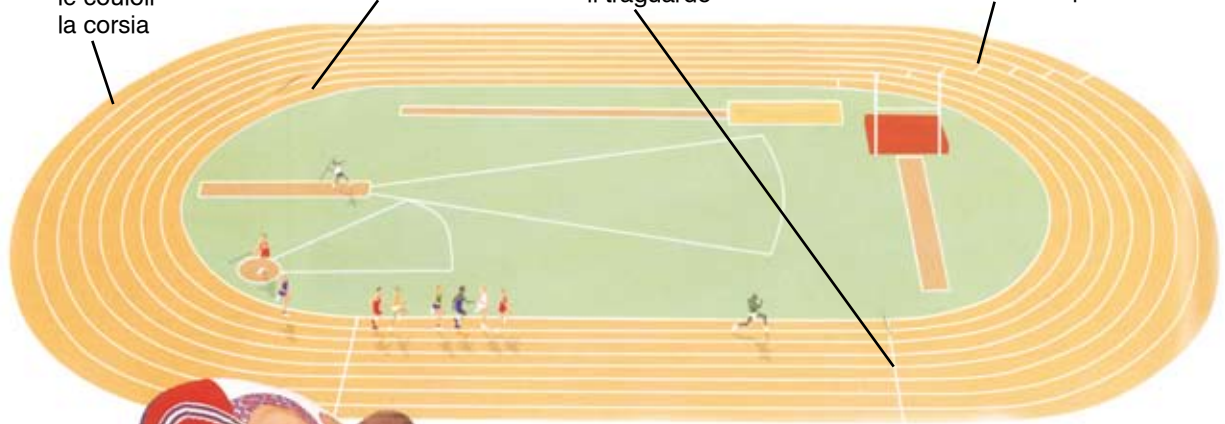
• athletics (Αγγλικά)

ο διάδρομος
lane
le couloir
la corsia

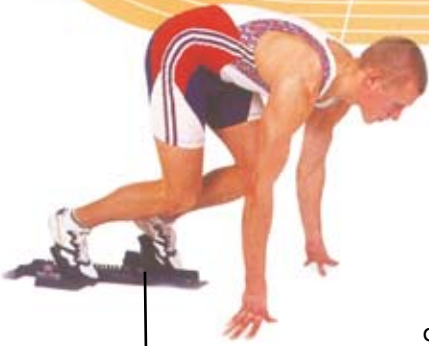
η πίστα
track
la piste
la pista

η γραμμή τερματισμού
finishing line
la ligne d'arrivée
il traguardo

η γραμμή εκκίνησης
starting line
la ligne de départ
la linea di partenza

• το γήπεδο • field
• le terrain • il campo

ο βατήρας εκκίνησης
starting blocks
le bloc de départ
la pedana di partenza

ο αθλητής ταχυτήτων
sprinter
le sprinter
il velocista

το χρονόμετρο
stopwatch
le chronomètre
il cronometro

ο αθλητής
athlete
l'athlète
l'atleta

η σφαιροβολία
shotput
le lancement
il lancio del peso

ο ακοντισμός
javelin
le javelot
il lancio del giavellotto

• Ι'athlétisme (Γαλλικά)

• Ι'atletica (Ιταλικά)

η σκυτάλη
baton
le bâton
il testimone

η σκυταλοδρομία
relay race
le relais
la staffetta

ο πήχης
crossbar
la barre
la sbarra

το άλμα εις ύψος
high jump
le saut en hauteur
il salto in alto

το άλμα εις μήκος
long jump
le saut en longueur
il salto in lungo

• η γυμναστική • gymnastics
• la gymnastique • la ginnastica

τα εμπόδια
hurdles
les haies
la corsa a ostacoli

το ταπί
mat
le tapis
la pedana

οι ασκήσεις εδάφους
floor exercises
les exercices au sol
la ginnastica a corpo libero

η ρόδα
tumble
la cabriole
la ruota

(Διασκευή από το Εξάγλωσσο Οπτικό Λεξικό, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2004)

ΟΜΗΡΟΣ

Ο ΑΝΕΠΑΝΑΓΛΗΠΤΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Β' μέρος

Τα δύο αριστουργήματα του Ομήρου, η Ιλιάδα και η Οδύσσεια, είναι έργα πραγματικά ανυπέρβλητα. Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα τέρπον, παιδαγωγούν, ενθουσιάζουν με τη μεγάλη καλλιτεχνική τους αξία. Σ' αυτά κυριαρχεί το ηθικό κάλλος των ηρώων. Περήφανοι και παράτολμοι στον κίνδυνο, νικούν τα τέρατα και κυριαρχούν στα γεγονότα. Υπομένουν και επιμένουν. Τους διακρίνει η ψυχραιμία, η αυτοσυγκράτηση και η ευγενική θλίψη μπροστά στα φοβερά αναπόφευκτα της ζωής. Η πατρίδα, η τιμή, η οικογένεια, η φίλια, η ευθύνη απέναντι στους πιο αδύνατους προβάλλονται ως ύψιστα ιδεώδη. Οι θεοί, παντοδύναμοι και σεβάσμιοι αλλά μεροληπτικοί και ανθρωποπαθείς στην Ιλιάδα, στην Οδύσσεια εμφανίζονται επόπτες της ηθικής τάξης και υπερασπιστές του δικαίου. Η περιγραφή της φύσης είναι απaráμιλλη. Οι κορυφές των βουνών και τα πουλιά που χαμηλοπετούν στα ποτάμια, η ανατολή του ήλιου, οι θύελλες και οι βοριάδες που σαρώνουν το πέλαγος ζωγραφίζονται με μοναδικές πινελιές από τον ποιητή. (Ασύγκριτη η περιγραφή του ουρανού που συγκρίνεται με την αλλαγή του χρώματος του χαλκού, από το χρυσοκόκκινο, όταν είναι ανοξειδωτός, και φθάνει το γαλαζοπράσινο, όταν περάσει καιρός και οξειδωθεί! Οδ. γ, 1-2.) Οι ήρωες, Αχιλλέας, Έκτορας, Αιάνας, Πάτροκλος, Νέστορας, Οδυσσεύς, βγήκαν τόσο απόλυτοι και μοναδικοί από τη φαντασία του Ομήρου, που κανείς μεταγενέστερος δημιουργός δεν μπόρεσε να τους ξεπεράσει. Η γυναίκα εξυψώνεται ηθικά στα πρόσωπα της Ανδρομάχης και της Εκάβης στην Ιλιάδα, της Πηνελόπης, της Ναυσικάς και της Αρήτης στην Οδύσσεια. Τα έπη πετυχαίνουν την πιο υψηλή δραματική ποιότητα με την εναλλαγή αφήγησης, διαλόγου και μονολόγων και τις μεταπτώσεις από το θρίαμβο στη συντριβή, από τη χαρά στον πόνο, από τη ζωή στο θάνατο, με κατευθυντήρια ιδέα πάντοτε το «αιέν αριστεύειν», να κάνεις πάντα το καλύτερο, το άριστο, ό,τι κι αν αυτό στοιχίζει.

Γλώσσα του ποιητή η ιωνική διάλεκτος, ανάμεικτη με αιολικούς τύπους. Ο χωρισμός σε ραψωδίες Α-Ω για την Ιλιάδα και α-ω για την Οδύσσεια, που ισχύει μέχρι σήμερα, έγινε από τους Αλεξανδρινούς φιλόλογους. Οι Αρχαίοι που είχαν ως βασικό μάθημα στα σχολεία τα ποιήματα του Ομήρου - εκτός από την απαγγελία τους στα Παναθήναια και σε άλλες γιορτές

- είχαν διαφορετική διαίρεση. Τα ποιήματα του Ομήρου, αν και τόσο εκτεταμένα (16.000 στίχοι ο Ιλιάδα και 12.000 της Οδύσσεια), παρουσιάζουν την αρετή εκείνη που ζητούσε ο Αριστοτέλης στην «Ποιητική» του, το ευσύνοπτον. Το σχέδιο του κάθε έπους και η σύνθεσή του είναι σοφή και θαυμαστή. Τα διακρίνει η κρυστάλλινη σταθερότητα ενός προσωπικού ύφους και η ποικιλότητα ενός λαμπρού προσωπικού οράματος. Το αποτέλεσμα είναι ένα εντυπωσιακό αμάλγαμα ευγένειας και δύναμης. Είναι γνωστό ότι ο Μέγας Αλέξανδρος κοιμόταν με ένα αντίγραφο της Ιλιάδας κάτω από το μαξιλάρι του. Το γεγονός ότι ο Αλέξανδρος δεν ήταν ούτε ο πρώτος ούτε ο τελευταίος που το έκανε, μαρτυρεί την ιδιοφυΐα του Ομήρου όσο καμία βιογραφία ή εγκώμιο. Αξίζει να σημειώσουμε ότι η πρώτη έντυπη έκδοση των επών του Ομήρου, που ήταν πραγματικά έξοχη, έγινε στην Αθήνα της Ιταλίας, τη Φλωρεντία, το 1488. Τον άθλο αυτό πραγματοποίησε με χρηματοδότηση των Φλωρεντινών προστατών του ο Δημήτριος Χαλκοκονδύλης, Βυζαντινός σοφός και δάσκαλος της Ελληνικής γλώσσας, στους διψασμένους για γνώση πρότυπα λογίους της Δύσης, με γενικό τίτλο: «Του Ομήρου η ποίησις άπασα, εκτυπωθείσα εν Φλωρεντία».

Τελικά ο Όμηρος όχι μόνο διαμόρφωσε διαχρονικά την ελληνική παιδεία και τον ελληνικό πολιτισμό, αλλά τα έπη του έγιναν κτήμα, προσφιλές ανάγνωσμα και πηγή έμπνευσης για ολόκληρη την Ευρώπη. Αυτό επιτεύχθηκε μέσω των Ρωμαίων που μελετούσαν τον Ποιητή στο πρωτότυπο, του Βιργιλίου που τον μιμήθηκε δημιουργικά στην Αινειάδα του, της Βυζαντινής παιδείας που διατήρησε και μελέτησε επιστημονικά τα ομηρικά κείμενα και των Βυζαντινών λογίων που κατήγαν στη Δύση και δίδαξαν την ελληνική γλώσσα στα πανεπιστήμια της Ιταλίας κατά την Αναγέννηση. Αυτά τα έργα δε γερνούν ποτέ. Όπως και οι ήρωες του Ομήρου και ο ίδιος ο ποιητής, που είναι όλοι νέοι στην ψυχή, αγωνιστές και γεμάτοι αγάπη για τη ζωή, μέχρι την τελευταία στιγμή τους, αποδεικνύοντας ότι «γέρων δε Έλλην ουκ έστι: νέοι εισίν τας ψυχας πάντες». Η ποίηση του Ομήρου «περιγέγονεν της των ανθρώπων αφικορίας». Θάλλει αιωνίως. Αυτή διαμόρφωσε τα πρότυπα και τις ιδέες της Δύσης, γι' αυτό και δίκαια τα ομηρικά έπη αναγνωρίζονται ως τα σημαντικότερα ποιητικά έργα της κλασικής ευρωπαϊκής παράδοσης.

Επ. Μ.,
Εκπαιδευτικός

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

Όπως αναφέραμε στο προηγούμενο άρθρο μας, η φιλοσοφία των Πυθαγορείων, που τους έκανε και μοναδικούς, ήταν ότι τα πάντα ερμηνεύονται από τους φυσικούς αριθμούς (1, 2, 3, 4, ...). Ο Αριστοτέλης έλεγε γι' αυτούς: «Οι Πυθαγόρειοι δεν πιστεύουν απλώς ότι όλα έχουν αριθμό αλλά ότι όλα είναι αριθμός». Φαίνεται πως σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της άποψης αυτής έπαιξε η ανακάλυψη των μουσικών διαστημάτων.

Υπάρχει μια παράδοση που αναφέρει τον τρόπο με τον οποίο ο Πυθαγόρας ανακάλυψε τη σχέση των λόγων και των αναλογιών των φυσικών αριθμών με τη μουσική. Στην Αλεξάνδρεια, όπου έζησε αρκετά χρόνια, βρέθηκε μια μέρα κοντά σε κάποιο σιδηρουργείο, όπου τέσσερις τεχνίτες χτυπούσαν με τα σφυριά τους ένα πυρακτωμένο μέταλλο. Ο ήχος από τα χτυπήματα ήταν παράξενα μελωδικός. Αυτό κέντρισε την περιέργεια του Πυθαγόρα, ο οποίος αναζήτησε το λόγο της απροσδόκητης μελωδίας αυτών των ήχων.

Ζήτησε από τους τεχνίτες να ξεξετάσει τα σφυριά τους. Παρατήρησε ότι το βάρος των σφυ-

ριών δεν ήταν το ίδιο. Συγκρίνοντας το πιο βαρύ με τα υπόλοιπα, βρήκε τους λόγους $3/4$, $2/3$ και $1/2$ αντίστοιχα. Σκέφτηκε ότι οι λόγοι αυτοί πιθανόν να είχαν κάποια σχέση με τους ήχους που άκουσε. Πήρε τότε τέσσερις μεταλλικές χορδές και τις τέντωσε, έτσι ώστε τα μήκη τους να έχουν αντίστοιχους λόγους. Δηλαδή, η δεύτερη είχε μήκος ίσο με τα $3/4$ του μήκους της πρώτης. Η τρίτη είχε μήκος ίσο με τα $2/3$ της πρώτης και η τέταρτη μήκος ίσο με το $1/2$ της πρώτης. Έκρουσε τις χορδές και διαπίστωσε ότι οι ήχοι είχαν την ίδια μελωδική σχέση με αυτήν που άκουσε στο σιδηρουργείο.

Ήταν μια «αρμονία» ήχων (συγχορδία). Με τον τρόπο αυτό ο Πυθαγόρας ανακάλυψε αρμονικούς τόνους της μουσικής κλίμακας!

Έτσι, οι λόγοι των φυσικών αριθμών ερμήνευαν φαινόμενα που κανείς μέχρι τότε δεν μπόρεσε να συσχετίσει και να εξηγήσει. Ο δρόμος για την ανακάλυψη της γνώσης είχε ανοίξει...

Δημ. Κασέτος, Γ' Λυκείου

Επιμέλεια:

Αγγελική Δρίβα, Εκπαιδευτικός

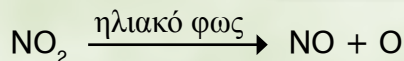

ΦΩΤΟΧΗΜΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ

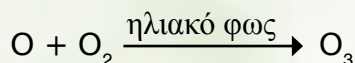

Ο αέρας αποτελείται κυρίως από άζωτο (78% v/v), οξυγόνο (21% v/v), διοξείδιο του άνθρακα (0,03% v/v) και ευγενή αέρια (0,9% v/v). Ατμοσφαιρική ρύπανση είναι η αλλοίωση της παραπάνω σύστασης (ποιοτικής και ποσοτικής), που μπορεί να έχει βλαβερές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία, στους ζωντανούς οργανισμούς, καθώς και στο υλικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Τα υγρά και στερεά καύσιμα, καθώς καίγονται, επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα με πολλούς ρυπαντές, όπως τα αιωρούμενα σωματίδια, το μονοξείδιο του αζώτου (NO), το διοξείδιο του θείου (SO₂), το μονοξείδιο του άνθρακα (CO), άκαυστοι υδρογονάνθρακες κ. ά. Οι ενώσεις αυτές, που χαρακτηρίζονται πρωτογενείς ρυπαντές, υπό την επίδραση της ηλιακής ακτινοβολίας σχηματίζουν άλλους ρυπαντές, τους δευτερογενείς, όπως το όζον (O₃), διάφορες αλεϋδες, τα πολύπλοκα PAN'S (νιτρικά υπεροξυακετύλια) κλπ.

Στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις στα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση των λεγόμενων φωτοχημικών ρύπων, όπως είναι οι υδρογονάνθρακες, τα οξειδία του αζώτου και το «τροποσφαιρικό» (ή «κακό» όζον). Η φωτοχημική ρύπανση προέρχεται κυρίως από τα καυσαέρια των εξατμίσεων των αυτοκινήτων. Τα οξειδία του αζώτου είναι βασικά συστατικά της φωτοχημικής ρύπανσης. Από αυτά, το διοξείδιο του αζώτου πρωτογενώς προσβάλλει τα μάτια και προκαλεί αναπνευστικές επιπλοκές. Επίσης διασπάται με την επίδραση της ηλιακής ακτινοβολίας:

Τα άτομα οξυγόνου, με την επίδραση της ηλιακής ακτινοβολίας, αντιδρούν με το αέριο οξυγόνο της ατμόσφαιρας και σχηματίζουν το όζον.

Το όζον αποτελεί φωτοχημικό ρύπο και συγκεντρώνεται στην ατμόσφαιρα μέχρι το ύψος των 10 km περίπου (τροπόσφαιρα), ενώ στην παραγωγή του συμβάλλουν οι μεγάλες συγκεντρώσεις οξειδίου του αζώτου, οργανικών πτητικών ενώσεων, καθώς επίσης η υψηλή ηλιοφάνεια και η θερμοκρασία. Το όζον της τροπόσφαιρας είναι το κυριότερο συστατικό της φωτοχημικής ρύπανσης. Προκαλεί ισχυρούς ερεθισμούς σε ζωτικά όργανα του ανθρώπινου σώματος, όπως είναι το αναπνευστικό σύστημα. Ακόμα προκαλεί έντονο ερεθισμό στα μάτια. Μαζί με το όζον σχηματίζονται τα τοξικά PAN'S.

Στη λεκάνη της Μεσογείου το πρόβλημα της φωτοχημικής ρύπανσης είναι πολύ πιο σοβαρό από ό,τι στην υπόλοιπη Ευρώπη, κυρίως λόγω της έντονης ηλιοφάνειας. Ειδικά η Αθήνα θεωρείται μαζί με το Λος Άντζελες «πόλη – μοντέλο» φωτοχημικής ρύπανσης, στην οποία συμβάλλουν πολλοί λόγοι, όπως είναι ο υπερπληθυσμός και το κυκλοφοριακό.

Γιάννης Μπάκος, Β΄ Λυκείου
Επιμέλεια: Νικ. Κάτσας,
Εκπαιδευτικός

Τα χρώματα και η φυσιολογία του ματιού

Η όραση οφείλεται γενικά στο ότι το φως διεγείρει δύο είδη κυττάρων που υπάρχουν στον αμφιβληστροειδή, τα ραβδία και τα κωνία. Όταν το φως δεν είναι αρκετό, διεγείρονται μόνο τα ραβδία. Σε αυτήν την περίπτωση δεν διακρίνουμε χρώματα. Γι' αυτό στο μισοσκοτάδο όλα τα αντικείμενα φαίνονται γκριζα. Τα άστρα, αν και έχουν ποικίλα χρώματα, μας φαίνονται λευκά, επειδή το φως που φτάνει από αυτά σε μας είναι αμυδρό.

Όταν το φως είναι αρκετό, διεγείρονται και τα κωνία, οπότε διακρίνουμε χρώματα. Υπάρχουν τρία είδη κωνία, καθένα από τα οποία είναι ευαίσθητο σε ένα βασικό χρώμα. Μόνο τα ανώτερα θηλαστικά διαθέτουν αυτά τα κύτταρα και αντιλαμβάνονται τα χρώματα. Στα υπόλοιπα ζώα ο κόσμος φαίνεται ασπρόμαυρος. Όταν ορισμένοι άνθρωποι δυσκολεύονται να διακρίνουν κάποια χρώματα, τότε λέμε ότι έχουν αχρωματοψία. Αυτό το χαρακτηριστικό είναι κληρονομικό και συναντάται κυρίως σε άνδρες. Η αχρωματοψία είναι δυνατόν να είναι μερική ή ολική. Στην πρώτη περίπτωση το άτομο διακρίνει χρώματα που προκύπτουν από συνδυασμό δύο βασικών χρωμάτων, συνήθως του γαλάζιου και του κίτρινου. Επειδή το κόκκινο και το πράσινο φαίνονται γκρι, δεν μπορεί αυτός που έχει μερική αχρωματοψία να διακρίνει τα χρώματα του φωτεινού σηματοδότη. Στα ελάχιστα άτομα που έχουν ολική αχρωματοψία ο κόσμος φαίνεται ασπρόμαυρος, σαν την εικόνα που δείχνει μια ασπρό-

μαυρη τηλεόραση.

Το χρώμα του ουρανού και του ήλιου οφείλεται στην ύπαρξη της ατμόσφαιρας. Ένας αστροναύτης που βρίσκεται στο διάστημα βλέπει τον ουρανό μαύρο και τον ήλιο ολόλευκο. Γιατί όμως την ημέρα ο ουρανός φαίνεται από τη Γη γαλανός και ο Ήλιος κίτρινος;

Η ηλιακή ακτινοβολία φτάνει σε μας αφού διασχίσει την ατμόσφαιρα που περιβάλλει τη Γη. Κατά τη διέλευσή της τμήμα της ακτινοβολίας απορροφάται ή διασκορπίζεται. Το μεγαλύτερο τμήμα της υπεριώδους ακτινοβολίας απορροφάται από το στρώμα του όζοντος

που υπάρχει στα ανώτερα στρώματα της ατμόσφαιρας. Το όζον μας προστατεύει από τις βλαβερές συνέπειες της υπεριώδους ακτινοβολίας.

Η ορατή ακτινοβολία διαχέεται στα μόρια του οξυγόνου και του αζώτου. Περισσότερο διασκορπίζεται (διαχέεται) η ιώδης ακτινοβολία και ακολουθούν οι άλλες ακτινοβολίες του φάσματος. Η ιώδης ακτινοβολία διασκορπίζεται δέκα φορές περισσότερο από την κόκκινη. Τα μάτια μας είναι περισσότερο ευαίσθητα στα γαλάζιο παρά στο ιώδες και γι' αυτό το λόγο, αν και το ιώδες διασκορπίζεται περισσότερο από το γαλάζιο, ο ουρανός μας φαίνεται γαλάζιος.

Νεκτ. Πούλης, Γ' Λυκείου

Επιμέλεια: Νικ. Κάτσας, Εκπαιδευτικός

Στα Εκπαιδευτήρια (ΣΤΟΝ ΙΣΘΜΟ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ) «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ»

(Γυμνάσιο - Λύκειο)

ΘΑ ΒΡΕΙΤΕ:

- ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΑΘΜΗΣ ΜΟΡΦΩΣΗ
ΣΕ ΑΣΦΑΛΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΜΕ ΗΘΟΣ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Απευθυνθείτε από τώρα στα Εκπαιδευτήριά μας:

α) Για εγγραφές στην Α΄ τάξη του Γυμνασίου
(Έχουν ήδη αρχίσει για το σχολ. έτος 2009-10)

β) Για μετεγγραφές μαθητών σε όλες τις τάξεις

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

Εκπαιδευτήρια “ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ”
Ισθμός Κορίνθου, Τ.Κ. 20100

τηλ.: 27410 - 29663 , Κιν: 6932 659820

fax: 27410 - 75727, e-mail: grammateia@apostolospavlos.gr

Κ Υ Κ Λ Ο Φ Ο Ρ Η Σ Ε

καλαίσθητος, με πολυτελές εξώφυλλο

ο 2ος ΤΟΜΟΣ 2008 ΤΟΥ ΠΕΡ. «Ο ΠΥΡΣΟΣ»

Περιέχει:

- αξιόλογες ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ & ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΙΔΕΩΝ μαθητών μας
- μαθητικές ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ δραστηριότητες
- ψυχαγωγία με τις ΣΠΙΘΕΣ του Πυρσού
- ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΑΡΘΡΑ εκπαιδευτικών μας
- ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ δράσης και χαράς των μαθητών

(Τιμή κάθε τόμου: 20 ευρώ. Διατίθεται στα Εκπ/ριά μας
σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων.)

